

Crna Gora

VLADA CRNE GORE

Broj: 07- 401/2

Podgorica, 28. januar 2021. godine

USTAVNI SUD CRNE GORE

Gospodin Budimir Šćepanović, predsjednik

PODGORICA

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. januara 2021. godine razmotrila **Predlog za ocjenu ustavnosti odredaba člana 17 st. 1 i 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 79/04 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 42/16, 55/16 i 80/20)**, koji je Ustavnom sudu Crne Gore podnio Sudski savjet a Ustavni sud dostavio Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

Sudski savjet je podnio Predlog za ocjenu ustavnosti odredaba člana 17 st. 1 i 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20).

U Predlogu se ističe da navedene odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju nijesu u saglasnosti sa odredbama člana 8 stav 1, člana 17 stav 2 i člana 18 Ustava Crne Gore, te da bi primjena istih vodila povredi ustavnih načela i povredi Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, što bi, u konačnom, imalo za posljedicu direktnu diskriminaciju sudija po različitim osnovima, i to – kako sudija između sebe s obzirom na pol, tako i diskriminaciju sudija u odnosu na druge javne funkcionere, te u konačnom i diskriminaciju sudija u odnosu na druge državne službenike i namještenike.

U vezi sa naprijed iznijetim predlaže se da Ustavni sud donese Odluku kojom će utvrditi neustavnost odredaba člana 17 st. 1 i 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i prestanak njihovog važenja.

U vezi sa navodima iz Predloga Vlada ističe sljedeće:

Odredbom člana 17 stav 1 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 66 godina života (muškarac), odnosno 64 godine života (žena) i najmanje 15 godina staža osiguranja, dok je stavom 2 propisano da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 40 godina staža osiguranja i 61 godinu života.

Ustavom Crne Gore propisano je, između ostalog, da se prava i slobode ostvaruju na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma (član 17 stav 1), da je socijalno osiguranje zaposlenih obavezno i da država obezbjeđuje materijalnu sigurnost licu koje je nesposobno za rad i nema sredstava za život (član 67) i da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a da drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom (član 145).

Iz navedenog proizlazi da je država ovlašćena da zakonom uredi sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i da u okviru istog uredi prava koja se obezbjeđuju u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja, uslove za njihovo sticanje, način njihovog ostvarivanja, krug osiguranika, organ koji o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja odlučuje, postupak odlučivanja o pravima po ovom osnovu, sistem pravne zaštite, sistem finansiranja i druga pitanja od značaja za uređenje ove oblasti. Pri tome Ustav ne postavlja nikakve zahtjeve u odnosu na uređivanje navedenih pitanja, već ih prepušta zakonodavcu. To znači da je zakonodavac ovlašćen da, uređujući sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, zakonom uredi oblast penzijskog i invalidskog osiguranja, što obuhvata i ovlašćenje da se zakonom propišu prava i obaveze po osnovu ovog osiguranja, kao i uslovi i način njihovog ostvarivanja.

Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da su prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja lična prava i da se ne mogu prenositi na drugo lice (član 5 stav 1), kao i da se postupak za ostvarivanje prava na starosnu penziju pokreće na zahtjev osiguranika (član 82 stav 1).

Dakle, od volje osiguranika zavisi da li će podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na penziju i od kog datuma. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ne reguliše pitanja prestanka radnog odnosa po sili zakona, prestanka funkcije odnosno službeničkog odnosa i sl., već se ta pitanja uređuju drugim propisima.

Stoga se ne može dovoditi u pitanje ustavnost odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u odnosu na pitanje prestanka sudijske funkcije jer to pitanje uopšte nije predmet penzijskog sistema odnosno Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Propisivanjem niže starosne granice za ostvarivanje prava na starosnu penziju za žene u odnosu na muškarce predstavlja mjeru pozitivne diskriminacije žena u cilju zaštite žena zbog njihovih bioloških funkcija (prije

svega materinstva), pri čemu žene osiguranice same odlučuju da li će koristiti ovo pravo.

Takođe, propisivanjem uslova za sticanje prava na starosnu penziju na navedeni način nije povrijeđeno pravo građana na jednakost i ravnopravnost jer se ti uslovi odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, odnosno na sve koji te uslove ispunjavaju.

Polazeći od navedenih razloga, Vlada je mišljenja da su osporene odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju saglasne sa Ustavom Crne Gore, kao i da njime nijesu povrijeđena ustavna načela o zabrani neposredne ili posredne diskriminacije i načela o ostvarivanju prava i sloboda građana i jednakosti građana pred zakonom.

PREDSJEDNIK
Prof. dr Zdravko Krivokapić

